

PROJECTPLAN 3.0

juni 2022

Projectplan 3.0 voor subsidieaanvraag haalbaarheidsonderzoek OHG - KNSM, periode 1 juli 2022 – 31 december 2023

Vooraf: waarom de focus op een warmtenet met aquathermie?

In de Transitievisie Warmte Amsterdam, vastgesteld door de gemeenteraad op 30 september 2020, is op basis van de criteria laagste maatschappelijke kosten, beschikbaarheid van bronnen, duurzaamheid, bestaande infrastructuur en overlast, bepaald welke warmteoptie voor elke buurt het gunstigst is. Voor het KNSM-eiland is dat een warmtenet. (Zie TVW p.21 en bijlage 6, p. 108).

Bijlage 6: Onderbouwing warmteoptie op buurtniveau

Buurtcode	Buurtnaam	Warmteoptiekaart	Gevoeligheidsanalyse WTM	Vergelijkende modelanalyse*
BU03633303	KNSM-eiland	Warmtenet	Warmtenet meer dan 30% goedkoper	Warmtenet x2

Ook uit andere bronnen (bijvoorbeeld HIER Opgewekt) komt een warmtenet voor een dichtbebouwde en relatief jonge wijk als het KNSM-eiland als het meest geschikt naar voren.

De Energiecommissie OHG heeft afgelopen jaren de alternatieven voor aardgas onderzocht. De verschillende mogelijkheden lopen we hier kort na.

Stadverwarming van Vattenfall

Uitbreiding van het warmtenet van Vattenfall lijkt voor onze wijk het meest voor de hand liggende alternatief. Toch richten we ons vervolgonderzoek vooralsnog niet hierop. Hiervoor is een aantal redenen:

- We streven naar het meest duurzame alternatief. Vattenfall werkt ook aan de ontwikkeling van duurzame bronnen, maar heeft in gesprekken met ons verteld dat tot 2040 ook gebruik zal worden gemaakt van gas en mogelijk biomassa. Wij zien dit niet als duurzaam.
- Omdat onze wijk veel relatief nieuwe gebouwen heeft, is een hoogtemperatuur warmtenet zoals Vattenfall aanbiedt niet noodzakelijk. Onze gebouwenonderzoeken bevestigen dit beeld. Voor veel gebouwen is met een beperkte aanpassing een warmtenet met middentemperatuur realistisch.
- Vattenfall heeft bovendien aangegeven dat voor uitbreiding van het netwerk de planning van de Transitievisie warmte van de gemeente wordt aangehouden. Dat betekent dat het OHG pas (ruim) na 2030 aan de beurt zou zijn. Versnelling wordt door Vattenfall niet als mogelijkheid gezien, mede door het tekort aan technici om e.e.a. te ontwikkelen en uit te voeren. Het Barcelonaplein vormt een uitzondering omdat het vlakbij het huidige net ligt.

Warmtenet met aquathermie

Het onderzoek van Waternet/Resourcefully laat zien dat een warmtenet met WKO en aquathermie voor KNSM-eiland een realistische, duurzame en betaalbare optie is. Ook voor de andere gebieden met aardgas in onze wijk lijkt dit een goed alternatief. We hebben deze optie ook voorgelegd aan Vattenfall, maar dat bedrijf heeft vooralsnog geen belangstelling voor lokale oplossingen. Een verbinding met hun netwerk is op lange termijn wellicht wel een optie.

We hebben daarnaast een oriënterend gesprek gevoerd met Eteck. Zij zien wel goede mogelijkheden voor een warmtenet op aquathermie.

Warmtenet met geothermie

Geothermie vereist zeer grote investeringen en voor een rendabele exploitatie is een grote schaal nodig, groter dan die van het OHG.

Waterstof

Waterstof is volgens vrijwel alle onderzoeken op korte of middellange termijn niet haalbaar als alternatief voor aardgas. Het moet in grote hoeveelheden op een energie neutrale manier worden geproduceerd en dat is niet voor 2030-2035 mogelijk. De waterstof die wordt gemaakt zal gebruikt worden voor situaties waar andere bronnen geen optie zijn: industrie en (oude) gebouwen op zeer complexe locaties, zoals de grachtengordel in Amsterdam.

Gelet op bovenstaande mogelijkheden en overwegingen, zetten we bij dit haalbaarheidsonderzoek in op een warmtenet met WKO op basis van aquathermie.

Waar staan we?

Conclusies werkzaamheden en activiteiten Energiecommissie OHG na uitvoering Projectplan 2.0

- Uit de verantwoording van onze werkzaamheden met betrekking tot de toekenning de subsidie duurzame initiatieven komen de volgende conclusies naar voren:
 - Wat betreft spoor 1 (communicatie & bewonersparticipatie) is een steeds sluitender netwerk tot stand gebracht van bewoners, VvE-besturen, duurzaamheidscommissies en andere partijen die op enigerlei wijze betrokken zijn bij de energietransitie. Op omvangrijke schaal is men zich in het OHG aan het voorbereiden op de energietransitie waarin de Energiecommissie een sterk voedende en gidsende rol vervult.
 - Wat betreft spoor 2 (gebouwenonderzoek) zijn acht redelijke kenmerkende gebouwen onderzocht op de vraag in welke mate zij 'rijp' zijn om op 45-55 graden verwarmd te worden. Kan het gebouw het aan? Moet er veel worden aangepast? Met als algemene conclusie: verwarming op 45-55 graden is in alle betrokken gebouwen een kansrijke optie, waarbij elk gebouw een eigen diversiteitsprofiel kent.
 - Wat betreft spoor3 (gebiedsanalyse) en spoor 4 (infrastructuur) is de berekening van Waternet voor KNSM-eiland bij de andere drie gebieden uitgevoerd. Voor alle vier te onderscheiden gebieden ligt er nu een integrale berekening van gebruik en kosten van een duurzaam warmtenet, waarbij verschillende scenario's met elkaar worden vergeleken.
- Met de inzichten die voortkomen uit met name het gebouwenonderzoek en de gebiedsanalyses, dringt zich de conclusie op dat elk gebied om een afzonderlijke benadering vraagt, zowel wat betreft participatie en overlegvormen van de zijde van bewoners als de aard van de bebouwing. Het KNSM-eiland en bijv. de Architectenbuurt zijn zo uiteenlopend, dat ze niet in een gezamenlijke benadering onder te brengen zijn.
- Voor de bewonersbetrokkenheid vormt een herkenbare schaal een natuurlijke conditie. Op het KNSM-eiland is er inmiddels een breed overleg van eigenaren en huurders tot stand gebracht met een soort burengevoel als bindende factor. Deze mensen zouden niet participeren in een OHG-beraad. Ook in de andere gebieden zien we dat deze herkenbare 'buren'schaal het makkelijker maakt om mensen per gebied bijeen te brengen.
- Dit leidt tot de conclusie dat we het gebied voor de vervolgstappen met betrekking tot de haalbaarheidsonderzoeksfase opdelen in de vier te onderscheiden gebieden, waarbij we voor elk gebied een aparte subsidieaanvraag indienen. De omvang, ligging en de complexiteit van de gebieden rechtvaardigt dat. Het gaat per gebied om een voldoende aantal woningen/bedrijven om daar een zelfstandig onderzoek op los te laten.

Wat willen we?

Haalbaarheidsonderzoeken en verder

- We willen nu beginnen met het haalbaarheidsonderzoek voor KNSM-eiland. Daar is een aantal redenen voor. 1. We weten over het KNSM-eiland het meest, zowel door het Waternet-onderzoek, als door het gebouwenonderzoek. 2. Er is een stuurgroep KNSM-eiland gevormd met daarin vertegenwoordigers van vrijwel alle gebouwen op het eiland. De aanvraag voor fase 2, het haalbaarheidsonderzoek, is daarom in de eerste plaats gericht om op het KNSM-eiland de haalbaarheid preciezer in kaart te brengen en een routekaart uit te tekenen voor de weg naar een energieneutraal eiland.

- In de komende jaren willen we vervolgens voor de andere gebieden in het OHG haalbaarheidsonderzoeken gaan uitvoeren en daarvoor subsidies aanvragen. Daarbij hebben we de verwachting dat de kennis en inzichten die voortkomen uit het haalbaarheidsonderzoek op het KNSM-eiland, deels toepasbaar zijn op andere gebieden. Hierdoor zullen de kosten voor de volgende gebieden lager worden.

Vervolgens verwachten we dat we op basis van de haalbaarheidsonderzoeken verder zullen gaan met voorbereiding van de realisatie en exploitatie. Ook hiervoor zullen we t.z.t. subsidies aanvragen, gefaseerd per gebied.

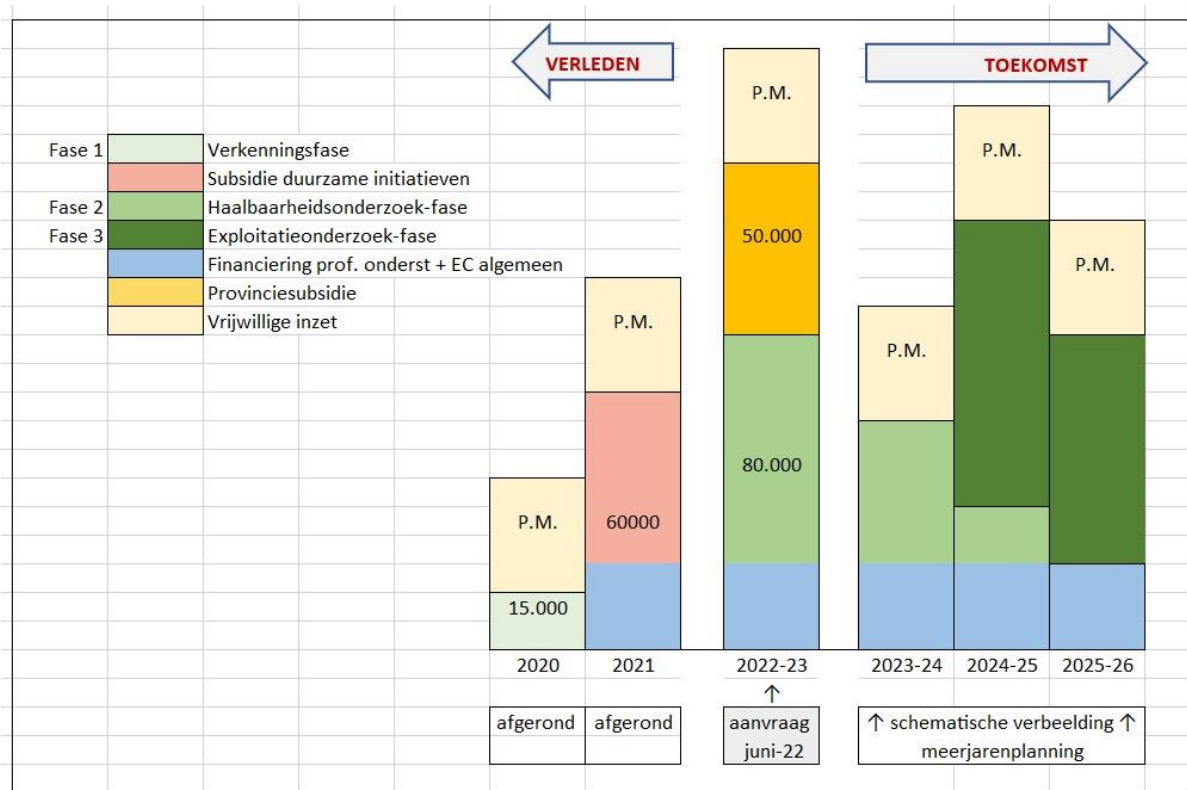
Naast onze onderzoeken per gebied, kunnen ook afzonderlijke gebouwen of VvE's initiatieven nemen en daarbij subsidies aanvragen. Dit speelt nu al voor VvE De Loodsen. We zullen uiteraard proberen om deze onderzoeken zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen en de resultaten daarvan binnen de wijk te gebruiken.

- Verdergaande stappen in de warmtetransitie van het OHG en het effectief uitvoeren en begeleiden van haalbaarheidsstudies vergen een investering in de professionele begeleiding van de werkzaamheden van de Energiescommissie. Deze begeleiding bestaat tot op dit moment uit coördinatiewerkzaamheden van 8 tot 12 uur per week. Dat is onvoldoende om én het eerste haalbaarheidsonderzoek van de grond te krijgen en te begeleiden, én bewoners daarbij actief te informeren en mee te nemen; én de coördinatie van alle andere activiteiten van de Energiescommissie OHG effectief te blijven uitvoeren. Dit probleem wordt nog groter als we komende jaren ook voor andere gebieden haalbaarheidsonderzoeken willen (laten) uitvoeren. Daarvoor is een uitbreiding van de professionele begeleiding nodig naar tenminste 24 uur. De huidige subsidieregeling biedt daarvoor echter onvoldoende ruimte.

Voorlopig staat voor de periode 1 juli 2022 – 1 jan 2024 € 40.000 opgenomen. Dit gaat uit van 8 tot 10 uur betaalde ondersteuning per week en daarnaast een (beperkt) bedrag voor verdere activiteiten van de Energiescommissie. Voor de toekomst willen we graag verdere afspraken maken met de gemeente over uitbreiding van het budget.

In onderstaand schema hebben we deze gedachtegang inzichtelijk gemaakt.

Schema 1: Meerjarige financieringsopzet werkzaamheden Energiecommissie OHG

Wat willen KNSM-bewoners?

Na een eerste overleg op 28 februari in de Kompaszaal heeft een dertigtal bewoners, eigenaren en huurders afgesproken om met elkaar te overleggen in de vorm van een Stuurgroep KNSM-energie. Deze stuurgroep zal een belangrijk klankbordgroep vormen voor het haalbaarheidsonderzoek dat wij willen gaan uitvoeren op het KNSM-eiland. Dat onderzoek moet immers bijdragen aan de intenties waarmee deze stuurgroep aan de slag wil gaan. Op een volgende bijeenkomst (30 maart) werden de volgende intenties voorgelegd, waarmee de groep akkoord kon gaan. Ook is afgesproken dat de stappen in het vervolgonderzoek aan de stuurgroep zullen worden voorgelegd. Dit hebben we bij het 3^e overleg, op 21 juni, ook gedaan. De stuurgroep is daarbij akkoord gegaan met de intentieovereenkomst en de (toen nog concept) subsidieaanvraag.

Op 28 februari waren bewoners aanwezig, woonachtig in de volgende woon- en werkgebouwen op het KNSM-eiland: Emerald Empire/Venetiëhof, Bruno Albert/Barcelonaplein, Levantplein 1-15, Loods 6, Diogenes, Landsend, Archimedes, Pericles, Socrates, vml Hoofdkantoor

Intenties KNSM-stuurgroep

- We streven ernaar om het KNSM-eiland energieneutraal te maken, of daar zo dicht mogelijk in de buurt van te komen.
- We willen de verduurzaming van het KNSM-eiland als woon-en werkgebied zoveel versnellen als mogelijk en realistisch is.
- We willen een routekaart vaststellen om dat doel te bereiken, waarin rekening wordt gehouden met de specifieke omstandigheden van de verschillende woon- en werkcomplexen op het KNSM-eiland.
- We willen onderzoeken wanneer, op welke wijze en tegen welke voorwaarden en kosten een warmtenet gerealiseerd kan worden en welke organisatie- en beheervormen daarvoor nodig zijn.
- We willen een integrale visie ontwikkelen over het energiegebruik op het KNSM-eiland en op zoek gaan naar die toepassingen die bijdragen aan het bereiken van ons streven om het KNSM-eiland energieneutraal te maken (denk aan zonnepanelen, batterijen, slim gebruik op laadpalen, et cetera)
- We willen gaan samenwerken met organisaties en partijen die ons in het realiseren van onze doelstelling en het formuleren van een routekaart behulpzaam kunnen zijn.
- We vormen om verdere stappen te kunnen zetten een gezamenlijk overlegorgaan, de Stuurgroep KNSM-energie, waarbij we professioneel begeleid worden door de Energiecommissie OHG en erop rekenen dat wij hierbij ondersteund worden door de gemeente Amsterdam. We nodigen de woningcorporaties Lieven de Key (Piraeus), Stadgenoot (Bruno Albert/Barcelonaplein) en Ymere (Kapiteinswoningen) uit om hier een rol in te nemen.

Wat hebben we daarvoor nodig?

- Financiële middelen ter bekostiging van het onderzoek waarmee de haalbaarheid en exploitatie van een warmtenet op het KNSM-eiland heel precies in kaart kan worden gebracht en die als basis kan dienen voor een gedetailleerde routekaart om het eiland aardgasvrij te maken. Hiervoor doe wij een beroep op de subsidiemogelijkheid van de gemeente Amsterdam, de provincie Noord-Holland en zo mogelijk de Rijksoverheid.
- Professionele ondersteuning die recht doet aan de complexiteit van de opgave en aan de noodzaak om bewoners zo goed mogelijk te informeren en te ondersteunen.

Hoe ziet de volgende fase van het onderzoek (fase haalbaarheidsonderzoek) eruit?

Gezien de vergaarde kennis/informatie en de uitkomst van het overleg over het KNSM-eiland, willen we in het vervolgonderzoek ons in eerste aanleg focussen op dit gebied. Bij elk onderdeel daarvan geven we aan wat het verwachte belang is voor de andere gebieden. Omdat veel gebouwen in dezelfde periode gebouwd zijn, verwachten we dat kennis die voortkomt uit het KNSM-haalbaarheidsonderzoek behulpzaam is voor het in kaart brengen van mogelijkheden elders.

Wat moet een KNSM-haalbaarheidsonderzoek opleveren?

- Inzicht welke infrastructuur nodig is voor een laagtemperatuur (5G) warmtenet.
- Inzicht in kosten en mogelijke exploitatievormen, incl. voor- en nadelen.
- Inzicht in een mogelijke planning, fasering en routekaart.
- Goed geïnformeerde bewoners en andere eigenaren en huurders.
- Zodanig toegesneden kennis dat bewoners, eigenaren, huurders, VvE's in kaart hebben wat de consequenties in brede zin zijn van een overstap naar een warmtenet aquathermie, zodat zij zich adequaat, bijvoorbeeld door reserveringen of subsidieaanvragen, kunnen gaan voorbereiden op mogelijke kosten en consequenties van de overstap op een warmtenet.
- Materiaal waarmee een organisatie vormgegeven kan worden en daarover besluiten kunnen worden genomen

We willen zes elementen verder onderzoeken, c.q. laten uitvoeren:

- Wat behelst de aanleg van het warmtenet: pompen, gemalen, leidingen, warmtepompen en welke kosten zijn daaraan verbonden?
- Wat zijn de consequenties voor de gebouwen en gebieden, mogelijkheden voor LT/MT aanvoer? Wat moet er in de gebouwen gebeuren en welke kosten zijn daaraan verbonden?
- Hoe gaat de besluitvorming, wat is de positie van eigenaren, huurders, corporaties en VvE's?
- Wat zijn de kosten op niveau van de buurt, het gebouw en de woning?
- Wat voor exploitatie- en organisatie modellen zijn er mogelijk? Wat zijn daarvan voor- en nadelen?
- Welke mogelijkheden zijn er om de uitvoering te faseren, wat is een mogelijke routekaart? Hierbij gaat het om de techniek, maar ook om de exploitatie en wensen/mogelijkheden vanuit de bewoners/eigenaren en gebouwen.
- Daarbij willen we gedurende het hele onderzoek bewoners en andere betrokkenen zo adequaat en gedegen mogelijk informeren en betrekken.

Hieronder geven we per onderdeel aan welke aspecten/onderzoeksvragen daar een plaats in moeten krijgen, wat het concreet oplevert en wat het kost aan aantal uren.

1: Aanleg van een warmtenet van het water tot aan de gebouwen

Wat: Antwoorden op vragen als: waar moet een WKO komen, waar moet een gemaal komen, wat is er nodig aan collectieve warmtepompen, wat aan leidingwerk en waar kan dat lopen? Welke vergunningen moeten waar worden aangevraagd? Welke varianten/keuzes zijn mogelijk: warmtepomp per buurt (KNSM-eiland) of per gebouw, mogelijkheden individualiseren aansluiting door warmtepomp bij de woning, wat zijn daarvan de consequenties in de investering? En is het mogelijk te starten met een midden- of hogetemperatuur warmtenet en later over te gaan op laagtemperatuur net?

Zijn er mogelijkheden voor gefaseerd aansluiten en wat moet dan de minimale starteenheid zijn? Zijn er koppelkansen met andere ingrepen? Zijn er koppelmogelijkheden met het bestaande netwerk van Vattenfall? Wat zijn voor- en nadelen en (financiële) gevolgen van de mogelijkheden?

Wie: Dit deel willen we laten we doen door een gespecialiseerd bureau. Bij Ketelhuis WG is dit deel gedaan door de combinatie DVP/Eteck.

Geschatte kosten: samen met element 2: € 40.000

Bruikbaar elders: de resultaten zijn voor een zeer groot deel bruikbaar voor alle andere gebieden.

2: Consequenties voor de gebouwen

Vooraf: Het resultaat van de eerste ronde gebouwenonderzoek is een goed onderbouwde indicatie dat een laagtemperatuur warmtenet (45/35 graden toevoer/afvoer) voor een groot deel van het KNSM-eiland haalbaar is. Dit blijkt uit de berekeningen van de warmte-afgifte systemen van de steekproef in de opgenomen woningen. Deze lijken in de huidige staat geschikt om verwarming op een goed comfortniveau te leveren. Naast de afleverset voor warmte is een apart systeem nodig voor warm tapwater, bijvoorbeeld middels een boosterpomp, (doorstroom)boiler of zonneboiler.

Een laagtemperatuur warmtenet is niet voor alle woningen mogelijk, met name niet voor de woningen aan de kopgevels en wellicht voor de oudere gebouwen (bouwjaar tot 1986). Voor deze woningen/gebouwen zal waarschijnlijk een midden-temperatuur (55/45 graden) of zelfs hoger nodig zijn, waarbij de afleverset warmte voor zowel de verwarming als voor warm tapwater (douchen) zal leveren.

Naast het vorm geven van het warmtenet is het nodig inzicht te krijgen in de woningen die voor koken van aardgas moeten gaan overschakelen naar een inductieplaat.

Wat: Uit eerder uitgevoerd verkennend onderzoek is gebleken dat een laagtemperatuur warmtenet haalbaar is. Maar er zijn aanvullende gegevens en antwoorden nodig en in meer detail.

- Per gebouw in kaart brengen welke woningen vergelijkbaar zijn met de reeds opgemeten woningen die geschikt zijn voor een laagtemperatuur warmtenet, en die woningen/gebouwen waarvoor vermoedelijk midden-temperatuur nodig is.
- Welke woningen zijn niet geschikt voor lage temperatuur vanwege warmteverlies door ongunstige omstandigheden? Deze worden in overleg met KNSM-beraad per VVE geïnventariseerd en opgemeten. We hebben daarvoor de door de bouwgroep ontwikkelde methodiek. Daaruit blijkt of een verwarming op 55 (evt. 60) graden mogelijk is en of daarvoor aanvullende maatregelen nodig zijn (extra isolatie en/of radiatorboosters).
- Waar moet de hoofdleiding binnen komen om verdeeld te kunnen worden naar de woningen? Kan dat op de plek waar ook ruimte is voor een warmtepomp of moeten er extra aanvoerleidingen worden gelegd en welk breek- en hakwerk is daarvoor nodig?
- Welke leidingen moeten naar de woningen lopen (diameter, isolatie) en waar passen die? Voor de hand ligt te denken dat de rookgasafvoeren verwijderd kunnen worden en dat daarvoor in plaats de warmteleiding komt. Vraag is of dat qua ruimte kan maar ook qua constructie. Hoe bereikbaar zijn de rookgaskanalen om een warmteleiding te kunnen aanbrenge en te zekeren. Moet daarvoor in de woningen zelf ook gebroken worden?
- Bovenstaande vragen moeten worden beantwoord inclusief een raming van de kosten die ermee zijn gemoeid (+ subsidies). Hierbij horen ook de aanleg en kosten van elektrisch koken; dus ook lijst van woningen die nu nog op gas koken al dan niet met gasoven.
- Het vertalen van de data van individuele woningen en gebouwen naar een "gebiedssignatuur". We denken dat uitkomsten uit deze fase beperkt bruikbaar zijn in andere gebieden, maar qua methodiek wordt er natuurlijk veel geleerd wat overdraagbaar is.

Wie: Uitvoering in nauw overleg met de VVE vertegenwoordigers in het KNSM-beraad, door een gespecialiseerde installatie-adviseur.

Geschatte kosten: € 40.000, samen met 1

Bruikbaar elders: uitkomsten zijn elders beperkt bruikbaar omdat op het eerste gezicht andere gebouwen in het OHG elk hun eigen signatuur hebben, maar ervaring en methodiek kan elders worden ingezet met een sneller resultaat.

3: Juridische aspecten

Wat: Het in kaart brengen van het juridisch landschap waarin dat allemaal moet gebeuren.

- Positie gemeente, nu en straks met de nieuwe warmtewet. Afgeven van concessies, wat betekent dat precies voor het OHG-project in het algemeen? Blijft er bijvoorbeeld een gasaansluiting mogelijk... Afspraken met de gemeente mogelijk....
- Positie eigenaren, huurders, VvE's. Kan een VVE bindende besluiten nemen voor alle eigenaren,
- Mogelijkheden en consequenties van een energiecoöperatie

Wie: Wij denken dat we hier met bestaande kennis van lokale en landelijke organisaties een heel eind kunnen komen: bijvoorbeeld "WOON!" en de VvE adviseur van de gemeente. Misschien is het inschakelen van een juridisch adviseur wel noodzakelijk.

Geschatte kosten: € 5.000.

Bruikbaar elders: 100%

4: Kosten/exploitatie en financiering

Wat: het berekenen van de totale investering en een aantal exploitatiescenario's en financieringsarrangementen die aansluiten op 5, de mogelijke organisatie. We onderscheiden twee uiterste varianten: 1. het geheel uitbesteden en 2. een bewonerscoöperatie die zelf een warmtebedrijf opricht. Wellicht zijn ook tussenvormen mogelijk. Er zijn keuzes te maken in wat er initieel wordt meegefinancierd en wat we laten neerslaan bij VvE's en bewoners/eigenaren. Worden de aansluitkosten per gebouw verschillend afhankelijk van de ingrepen aan het pand bijvoorbeeld en er zijn mogelijkheden om de installatie te leasen? Eventuele subsidies laten we voorlopig buiten beschouwing.

Wie: Dit moet door een extern bureau worden gedaan, zoals "Overmorgen" dat heeft gedaan bij Ketelhuis-WG. Overigens is er al veel gerekend aan het KNSM-eiland, dat kan als input dienen.

Geschatte kosten: € 40.000 in combinatie met 5.

Bruikbaar elders: 100%

5: Organisatiemodellen

Wat: Onderzoek naar de varianten tussen uitbesteden en zelf doen. Met alle plussen en minnen die daarbij horen. Daarvoor is intern al het nodige denkwerk verzet dat kan hiervoor worden gebruikt. Rondom deze vraagstelling stellen we ons bijvoorbeeld ook voor om met een Stuurgroep Warmtetransitie een workshop te organiseren rond dit thema.

Wie: Ook hiervoor willen we extern advies vragen met als input het materiaal wat we zelf daarvoor al hebben gemaakt en de input die straks komt van de KNSM Stuurgroep.

Geschatte kosten: € 40.000 samen met 4.

Bruikbaar elders: 100%.

6: Goed geïnformeerde bewoners

Wat: Focus op het KNSM-eiland betekent ook gefocuste communicatie, voor een uitwerking zie het Participatie- en communicatieplan in het kader hieronder.

Wie: Een combinatie van de bestaande groepen voor het hele OHG (incl. betaalde projectleider) + inzet vanuit bewoners/VvE's van KNSM-eiland zelf. Over dit laatste gaan we binnen de Stuurgroep KNSM afspraken maken.

Kosten: € 40.000 per jaar, voor het hele OHG. Deze kosten/inzet gebruiken we zowel voor het hele OHG als voor KNSM-eiland. Zie voor activiteiten voor de hele wijk ook de bijlage. Zoals eerder aangegeven, willen we voor de toekomst in gesprek met de gemeente over uitbreiding van dit budget.

Bruikbaar elders: 100%.

Participatie- en communicatieplan KNSM-eiland

Een van de grote vraagstukken met betrekking tot de energie/warmtetransitie is het verschil in betrokkenheid en motivatie onder bewoners. Dat geldt ook voor het KNSM-eiland. Er zijn bewoners die de transitie als een urgente kwestie ervaren waarmee niet vroeg genoeg kan worden begonnen. Zij vormen doorgaans de voorhoede die door de Energiecommissie OHG inmiddels bereikt en geïnformeerd is. Aan de andere kant staan de mensen die melden dat het hun tijd wel zal duren en dat als de overheid dit wil, zij ook maar over de brug moet komen. Daartussen bevinden zich mensen die zich er niets bij voor kunnen stellen, of in verwarring zijn over tegenstrijdige berichten met betrekking tot waterstof of zoutopslag, dan wel geothermie, of maar een zorg hebben: hoeveel gaat dit kosten. Dit gehele palet komt samen in de verschillende Verenigingen van Eigenaren op het KNSM-eiland en onder huurders van woningen van woningcorporaties. De recente perikelen met betrekking tot de besluitvorming over de aanleg van een warmtenet in het complex rondom het Barcelonaplein tonen nog eens aan hoe divers het palet aan opvattingen is samengesteld en hoe ingewikkeld het is om daar een uniforme strategie in te ontwikkelen.

Daarom wil de Energiecommissie de fase waarin het haalbaarheidsonderzoek van de grond komt, begeleiden met een intensief informatie- en participatiecampagne, waarin KNSM-bewoners voortdurend worden 'bijgepraat' over de laatste ontwikkelingen en de voortgang van de studies. Daar is overigens al een begin mee gemaakt waarop het komende jaar op wordt voortgeborduurd.

1. Samen met Resourcefully is door Floris Albeda van Ekenstein een flow-chart gemaakt, waarin in een vorm van een stroomdiagram alle relevante informatie over het aardgasvrij maken in een overzichtelijke poster bijeen is gebracht. Deze flowchart wordt de komende maanden op alle relevante informatieplaatsen op het KNSM-eiland opgehangen en verspreid onder de VvE's, zodat het met de VvE-vergaderstukken mee kan.
2. Floris van Albeda van Ekenstein is momenteel ter afronding van zijn studie aan de Technische Universiteit van Delft bezig met een interviewronde onder zoveel mogelijk KNSM-bewoners. De resultaten van deze studie zijn niet alleen belangrijk voor de verdere stappen van het KNSM-stuurgroep beraad en de Energiecommissie OHG, maar worden ook verspreid onder de bewoners van het KNSM-eiland en vormen aanknopingspunten om verder met hen in gesprek te gaan.
3. Resourcefully heeft voor de vier gebieden in het Oostelijk Havengebied inmiddels een trendstudie uitgevoerd, met inbegrip van scenario's over de kosten en aquathermie. Die gegevens zijn ook voor het KNSM-eiland beschikbaar:

<https://app.resourcefully.nl/report/kns/#section-introductie>

Dit levert een schat aan informatie op die de komende maanden stapsgewijs en gedoceerd zal worden verspreid onder KNSM-bewoners.

4. Samen met de KNSM-VvE's en door een aantal keren met koffie, koekjes en spandoek op een aantal relevante plekken op het eilandbewoners aan te spreken en hun contactgegevens te noteren. Zo proberen we een grotere energiegroep te creëren die als achterban kan fungeren voor het KNSM-stuurgroep beraad en kan gaan bouwen voor draagvlak in de besluitvorming van de VvE. Mogelijk kan een KNSM-energiefestival in Loods6 in de zomer van 2023 hier een mobiliserende rol in spelen.
5. Daartoe zal ook toegespitst informatiemateriaal worden ontwikkeld. Te denken valt aan een speciale KNSM-energiekrant, waarin ook de resultaten van het Resourcefully-onderzoek (zie 3) nog eens in heldere taal worden gepresenteerd. Zo'n krant dient ook mogelijk als aankondiging voor een KNSM-energiefestival.
6. We betrekken de Stuurgroepleden actief bij de uitvoering van acties op KNSM-eiland, zodat ze zich (mede)verantwoordelijk gaan voelen. Dit gaat niet vanzelf en het kost tijd. We zullen moeten kijken wat hun behoeften, mogelijkheden en kwaliteiten zijn.
7. We maken met de VvE-besturen afspraken om bij hun ALV's en andere bijeenkomsten, nieuwsbrieven enz. steeds aandacht te besteden aan onze activiteiten en vorderingen. Met de woningcorporaties en huurderscommissies maken we vergelijkbare afspraken.
8. We zijn al in gesprek met de stichting die Loods6 beheert. We gaan deze stichting en de huurders actief betrekken bij onze activiteiten.
9. We maken met de leden van de nieuwe Stuurgroep KNSM afspraken over hun rol in betrokkenheid bij het onderzoek en de verdere communicatie.

Doel is om eind 2023 tenminste 250 geïnformeerde bewoners georganiseerd te hebben die betrokken zijn bij de stappen die nodig zijn om het KNSM-eiland aardgasvrij te maken door de aanleg van een warmtenet dat zich laat voeden door aquathermie.

7: Praktische zaken

Wat: gebruik en aansluiten bij faciliteiten De Eester, zoals website, digitale nieuwsbrief, ICT-ondersteuning, ruimtes, financiële administratie enz.

Kosten: € 5.000,-.

Welke financiering hebben we daarvoor nodig?

In 2020 hebben we in het kader van de subsidieregeling *Ruimte voor duurzame initiatieven*, hoofdstuk 3, financiering verkregen voor een verkenningsonderzoek als voorbereiding op 'het uitvoeren van een haalbaarheidsstudie voor het realiseren van een klimaatneutrale of een aardgasvrije buurt inclusief het werven van het benodigde draagvlak'. Als tussenstap voor de aanvraag voor een haalbaarheidsonderzoek hebben we een beroep gedaan op hoofdstuk 2 van de subsidieregeling. Die tussenstap was nodig om een steviger fundament te leggen voor een haalbaarheidsonderzoek, alsmede scherper zicht te krijgen of de haalbaarheid van een duurzaam warmtenet voor het gehele gebied of voor elk deelgebied afzonderlijk moest worden onderzocht. Daarin hebben we nu aanzienlijke stappen gezet, op basis waarvan we nu een subsidie aanvragen voor een haalbaarheidsonderzoek dat in eerste aanleg is gericht op het KNSM-eiland.

De begroting daarvoor ziet er als volgt uit:

1: Aanleg van een warmtenet van het water tot aan de gebouwen	
2: Consequenties voor de gebouwen	
1 + 2 Onderzoek technische haalbaarheid	€ 40.000,-
3: Juridische aspecten	€ 5.000,-
4: Kosten/exploitatie en financiering	
5: Organisatiemodellen	
4 + 5 Onderzoek organisatorische en financiële haalbaarheid	€ 40.000,-
6: Projectcoördinatie, onderzoeksbegeleiding en activiteiten Energiecommissie ¹	€ 40.000,-
7. Gebruik faciliteiten De Eester	€ 5.000,-
<hr/>	
	Totaal
	€ 130.000,-
Aandeel gemeente Amsterdam, haalbaarheidsonderzoek 2 ^e fase KNSM-eiland	€ 80.000,-
Cofinanciering provincie Noord-Holland	€ 50.000,-

¹ Deze kostenpost loopt zeker de komende vier jaar door. We willen in overleg met de gemeente of hiervoor een meerjarige financieringsbron kan worden gevonden. Bovendien is al aangegeven dat dit bedrag eigenlijk te laag is om alle benodigde activiteiten uit te voeren.

Naast bovenstaande begroting wordt door een grote groep bewoners vrijwillige inzet geleverd, door meerdere bewoners zelfs vele uren per week.

Bijlage - Activiteiten Energiecommissie algemeen - heel OHG

Communicatie / draagvlak

- website
- maandelijkse nieuwsbrief
- Energiecafé 's
- excursies
- krant(en)
-

Ondersteuning VvE's/bewoners

- cursus(sen) VvE – Mimi Slauerhoff
- presentaties bij ALV's enz.
- ondersteuning of verwijzen VvE's en huurders m.b.t. verduurzaming, isolatie, zonnepanelen, subsidieregelingen, cursusaanbod enz.
- (praktische ondersteuning individuele bewoners - energiecoach??)

Meer kennis over andere 3 gebieden en gebouwen (naast KSNM)

- inventariseren urgentie gebouwen, bijv. vervangen rookgasafvoerkanalen) inventariseren
- inventariseren geplande ingrepen openbare ruimte enz.) koppelkansen
➔ indien nodig acties en planning daarop aanpassen
- uitbreiding database met (contact)gegevens
- kennis huidige gebouwenonderzoeken verdiepen, communiceren en verbreden naar andere gebouwen
- kennis resultaten gebiedenonderzoek uitbreiden en communiceren
- koppeling met onderzoek Hugo/Tim m.b.t. elektriciteit, zonnepanelen enz.
-